

Nr. 259

Cena prenumeraty:
w Łodzi:
Kwartalnie Mk. 14.40
Miesięcz. 4.80
Za roznośnienie
70 fen. miesięcznie.
Przez pocztową:
Kwartalnie Mk. 19.50
Miesięcz. 6.50

Kalendarzyk:
Sob. 27 IX Kozmy i Dam.
Niedz. 28 IX Wacława Kr.
Pon. 29 IX Michała Archanioła
Wt. 30 IX Hieronima kapł.

Redakcja
w Łodzi
Al. Kościuszki 4A.
TELEFON 28.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Sobota, dnia 27 września 1919 roku.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia po „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie Centralne biuro ogł. szeniowe Związku prasy prowinojonalnej — Zgoda № 1 w Warszawie.

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki za tekstem 65 fenigów w makrologi 1 marka za wiersz petirowy. Drobne ogłoszenia 10 fen. za wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój”: w PABJANICACH u p. Groblińskiego. Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

Projekt konstytucji.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 26 września. Nowy projekt konstytucji polskiej, który ma być złożony do Sejmu zaraz po jego wznowieniu, jest tylko rozwi-

nięciem dawnej deklaracji ministra spraw wewn. Wojciechowskiego.

Agitacja komunistyczno-bolszewicka za niemieckie pieniądze.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 26 września. Daje się coraz bardziej odczuwać agitacja komunistów. Zwłaszcza zabiegają oni około obalamucania służby niemieckiej.

zwala bezkarnie ślać agitatorom anarchję wśród sfer pracujących.

Są liczne dowody, że główną rolę w tej agitacji odgrywają pieniądze niemieckie.

Niezbędne są natychmiastowe odpowiednie zarządzenia, są bowiem ślady, że agitacja ta za niemieckie pieniądze prowadzona była przyczyną rozruchów łódzkich.

Spółeczeństwo wyraża, żal do rządu, że po-

Niemiecko-żydowski spisek przeciw Polsce.

Tajemnicze naganki o rzekomych pogromach w Polsce wyjaśniają się.

(Od własn. koresp.)

Kraków, 25 września. Jeden z najpoczytniejszych organów angielskich „Morning Post” demaskuje się spisków, jaką rozsnuli Niemcy i żydzi wokoło Polski.

nikarza do Polski dla składania raportów o „pogromach”.

Wspomniany organ pisze:

2) założenie specjalnego pisma informacyjnego dla prasy żydowskiej w Ameryce.

„Utworzył się teraz zawiły i tajemniczy spisek konspiracyjny przeciwko Polsce; sądzimy, iż spisek ten posiada swoich agentów i przedstawicieli świadomych lub nieświadomych nawet w radach aliantów.

Co się tyczy wystąpienia dziennikarzy do Polski, rząd berliński obiecał Winzowi wszelkie ułatwienia w podróży tych żydowsko-amerykańskich dziennikarzy przez terytorjum niemieckie;

Opublikowaliśmy niedawno listy pewnego Niemca, właściciela fabryki na Górnym Śląsku, który zaznacza, iż udało się skłonić niektórych działaczy wybitnych koalicji do służenia polityce niemieckiej przeciw Polsce”.

W połowie czerwca Winz zawiadomił ministerjum spraw zagranicznych w Berlinie, że zdobył do sprawy pomoc pewnego dziennikarza duńskiego, z którym organizuje komunikację z niektórymi wydawnictwami żydowsko-amerykańskimi w Ameryce. Spodziewano się wydać miesięcznie 500 egz., a z liczby tej 150—200 egz. wysyłać do żydowsko-amerykańskich wydawców w Ameryce. Część pozostała wydawnictwa miała być rozpowszechniona „pomiędzy działaczy wybitnych społeczeństwa żydowskiego w Ameryce, w celu wywarcia wpływu na żydów, takiego, aby zajęli życzliwe względem Niemiec stanowisko ogłaszając w dziennikach żydowskich artykuły o pogromach w Polsce”.

Drugi dokument, list „geheimrata” (radcy tajnego) Grünfelda z Charlottenburga stwierdza, że w okresie od listopada z. r. do 20 lutego r. rząd niemiecki wydał na propagandę około 6 milionów marek. List drugi tegoż geheimrata zawiera szczegóły machinacji niemieckich przeciw Polsce przy pomocy żydów nawet angielskich.

Zagadnienia przyszłości.

Opragnione uspokojenie światowego zamętu i powrót do normalnego życia zbliżają się do ludzkości tak żółtym krokiem, iż budzi to niepokój wśród narodów.

omacku wśród przeciwnych sobie sprzecznych częstokroć relacji a interesów.

Cały ogrom zagadnień nie rozstrzygniętych jeszcze, lub też, co gorsza, rozstrzygniętych połowicznie, spoczywa przed wszechmożnym światowym aeropagiem Rady Najwyższej, która w tym gmatwaniu, w tym chaosie nie zawsze jest w stanie wyluskać ziarno prawdy, brodząc po

Ta zupełna dezorientacja i brak rychkich oraz stanowczych decyzji specjalnie zwłaszcza godziła w najżywniejsze nasze sprawy, które nie zostały dotychczas załatwione i stawiały Polskę w nieznośnym położeniu tymczasowości... Słusznie też podkreślił to w Paryżu premier Paderewski, zaznaczając, iż prowizorium teraźniejszego stanu Polski nie może być utrzymane dalej i Polska musi oprzeć się nareszcie o jakieś konkretne granice, musi wy dobyć się jaknajszybciej z dotychczasowego położenia mgławicy.

To też ostatnio Rada Najwyższa zajęła się specjalnie sprawą Polski i zagadnienie naszych

Samochód Osobowy

silny, nowy, lub mało używany
potrzebny natychmiast.
Oferty w „Rozwoju” dla „Potrzebującego samochód”.
2219n2

OGŁOSZENIE.

Otrzymała jest większa ilość szczyta Mięlszy wojskowej, potrzebne są kobiety zdolne, polki, bezrobotne, zaraz. **Pierwszeństwo mają członkinie „Pracy Kobiet Polskich”.**
Zgłoszenia: PRZEJAZD 12.
2229 1 pp. Janiecowa i Kaczorowska.

granic zbliża się do swego momentu decydującego. Zagadnienie to rozbiła się na dwa czynniki: współdziałające i zależne od siebie. Wprowadzenie niezwłoczne w życie postanowień traktatu w sprawie naszych granic zachodnich i ustalenie zakresu posiadania polskiego na Wschodzie.

Pierwszy postulat, z racji kłowań niemieckich w Warmji i na Mazurach oraz perfidnego ujęcia przez hakatyzm sprawy górnośląskiej, jest obecnie dla Polski sprawą palącą i żywotną. Posiadanie Górnego Śląska, do którego mamy niezaprzeczalne prawa historyczne i etnograficzne, staje się dla nas nie tylko kwestją bytu, nie tylko zagadnieniem o niesłychanie wielkim znaczeniu gospodarczym, lecz zarazem zasadniczym punktem godności i solidarności narodowej. Nie możemy dłużej znosić bezkarnego znęcania się nad ludem polskim i nie wolno nam być głuchymi na wezwania rozpaczy, jakie ta męcząca dzielnicza śle do swej Macierzy.

Dlatego wymagać musimy i kłaść stanowczy nacisk, aby uregulowanie tego problemu nastąpiło jaknajprędzej. Polityka polska zrozumiała to dobrze i silny nacisk na ententę z jej strony dał już pewne istotne rezultaty. Plebiscyt na G. Śląsku ma nastąpić przed końcem roku bieżącego, a tymczasem czyni się przygotowania do okupacji tego terenu przez wojska koalicyjne. Podobne zupełnie momenty przedstawia kwestja Cieszyńskiego.

Co do Galicji Wschodniej rokowania dalej się toczą, i sądząc z wiadomości, napływających z Paryża, zasadniczo przynależność Galicji Wschodniej do Polski nie kwestjonują tam, decyzyjnie jedynie odwieka projekt zarządzenia plebiscytu po pewnym okresie lat.

Najwięcej chaotycznie przedstawia się sprawa naszych granic wschodnich. Tutaj należy rozwinąć usilną akcję w obronie naszych interesów, które poważnie szarpia intrygi niemieckie oraz rosyjskie. Niestety, ani rząd, ani Sejm w tej żywotnej sprawie nie ustalili sobie zdecydowanych wytycznych oraz jasnego planu celowej polityki w tym względzie. Rząd jeszcze igra z iluzorycznymi, a niebezpiecznymi projektami jakichś nie-

wależnych, czy też bardzo luźnie z Polską związanych państw wschodnich, jak Litwa i Białoruś, i poddaje się zbyt wpływowi socjalistów, którzy jednocześnie rozpoczynają usilną agitację przeciwwojenną. Tymczasem owe państwa wschodnie tworzyć będziemy chyba li-tyko w tym celu, aby następnie zostały pochłonięte przez przyszłą Rosję, której obecny przedstawiciel, Denikin, prowadzi wyraźną i wiele do myślenia dającą politykę bezwzględnej rusyfikacji Ukrainy, a zaś Kołczak wdaje się w potajemne knowanie z Niemcami.

Te groźne przygotowania do sojuszu rosyjsko-niemieckiego, które symbolizują się tak wybitnie w działalności von der Goltza i Liewena, powinny nareszcie otworzyć oczy naszym fantatom politycznym, że dalekowidząca polityka nakazuje nam dla trwałości państwowej Polski, oprzeć swe granice wschodnie na potężnych fun-

damentach, gdyż inaczej nie zdołamy się przeciwstawić niebezpieczeństwu, jakie na Polskę cychają. Zwrócenie oczu mężów stanu ententy na rolę, jaką Polska może odegrać na Wschodzie i wykorzystanie tego w celu zdobycia dla nas jaknajwiększych ustępstw oraz zaspokojenia naszych słusznych żądań co do ziem, związanych z Polską historycznie, kulturalnie i etnograficznie — oto odpowiedzialne zadanie, które spoczywa na politykach polskich w obecnej dobie.

Budujemy Polskę nie na lat kilka lub kilkadziesiąt, lecz dla wiecznotrwałego trwania. To też nasza myśl polityczna winna ogarnąć dalekie horyzonty przyszłości i przyczynić się do zbudowania gmachu dostatecznie potężnego, aby mógł przetrwać wszystkie burze i wszystkie zawieruchy.

Lehtosaurus.

Z Łódzkiej Okręgowej Rady Opiekuńczej.

Dochodzenie w sprawie nadużyć w Komitecie pomocy dla dzieci przy Łódzkiej okręgowej Radzie opiekuńczej postępuje nadzwyczaj energicznie, ujawniając coraz nowe nadużycia spółki kultajskiej.

Wydział loteryjny już uruchomiono na nowo i sprawy kolektorów i grających są załatwiane bez przerwy przez delegatów R. G. O. p. Kieszkowski.

Przybywających do biura Rady Opiekuńczej

interesantów z prowincji i delegatów rad prowincjonalnych przez zarządu mec. Wyganowski wspólnie z czł. zarządu Rady pyta, aby tą drogą wyjaśnić najdrobniejsze bodaj nieprawidłowości nadużycia.

Wszystkie rady prowincjonalne Okregu zgłaszają się przez swych delegatów w celu sprawdzenia swych rachunków i dokumentów pieniężnych.

KRONIKA.

— Szkoła gospodarstwa domowego.

Dnia 15 października otwarta będzie w Łodzi szkoła gospodarstwa domowego.

Szkół podobnych pod egidą ministerstwa powstaje cały szereg, przyniosą one wiele korzyści, dając krajowi wzorowe gospodynie i przygotowując dziewczęta do zadań, jakie na nie włoży przyszłe ognisko domowe.

Kierowniczką szkoły w Łodzi będzie inżynierowa Nakielska. Całkowity kurs nauk będzie trwał rok.

Przy szkole istnieje też 3-miesięczny kurs gotowania.

— Święto lotniczo.

W niedzielę dnia 28 września odbędzie się w Poznaniu wielkie święto lotników polskich. Zabawa rozpocznie się o 1 po południu.

Na program złożą się nadzwyczajne produkcje jak lądowanie ze stojącym smigłem, mdartwe węzły, przewrót przez skrzydło, korkociąg, padanie lirkiem i t. p.

Będą to loty konkursowe. Amatorzy z publiczności mogą być brani na aeroplan za płacą 100 mk.

Dochód z tej zabawy przeznaczony jest na cele dobroczynne.

Amatorzy tego sportu mogą dziś wyjechać z Łodzi trzema pociągami do Poznania, nie wątpimy, że sport ten pociągnie nie jednego.

— O ziemniaki dla Łodzi.

Gdy wprowadzony został wolny handel na ziemniaki, Łódź otrzymała zapewnienie ministerjum aprowizacji, iż regulatorem cen na ten produkt będzie W. Ks. Poznańskie, w którym prawo zakupu pozostawiono wyłącznie dla wielkich miast.

Na mocy tych zapewnień miasto Łódź zawarło umowy z czterema poważnymi instytucjami w ziemi Poznańskiej na dostawę 3,200 wagonów ziemniaków z terminem odstawy na październik i listopad br.

Zdawało się, iż tym sposobem miasto nasze będzie na zimę w ziemniaki zabezpieczone zupełnie.

Tymczasem ostatnie zarządzenia państwowego urzędu ziemniaczanego, dające mu pierwszeństwo w otrzymaniu wagonów, wykluczają wszelką możliwość sprowadzenia do Łodzi zakupionych ziemniaków.

Wszelkie starania delegatów naszego miasta o uzyskanie bodaj 15 wagonów dziennie dla przewozu ziemniaków rozbijają się o niewzruszony opór państwowego urzędu ziemniaczanego w Poznaniu, który na podstawie wagonów nie zgadza się, odsyłając delegatów po zakupy

w Kongresówce, gdzie ziemniaki kalkulują się o 10 mk. na korcu drożej.

W takich warunkach, jeśli zarządowi miasta nie uda się wyjednać u władz dostatecznej ilości taboru kolejowego, miasto nasze może na zimę pozostać bez ziemniaków i będzie znowu skazane na łup i zdzierstwo paskarzy.

— „Genjusz współczesności“.

Jak już donosiliśmy, dnia 30 b. m. w Sali Koncertowej wygłosi swój pożegnalny odczyt p. Bolesław Busiakiewicz — poświęcony twórczości Wyspiańskiego.

Prelegent w swej prelekcji zwrócił specjalną uwagę na symbolikę „Wesela“, jako też zanalizuje mniej znane utwory Wyspiańskiego: „Veni Creator“, „Daniel“, „Książka o Hamlecie“ i t. p. Jak sądzić z pokupu biletów, wieczór będzie się cieszył zupełnym powodzeniem.

Reszta biletów do nabycia w czytelnicy Straucha, Dzieła 12.

— Świętość nie szargać.

Wielu czytelników naszych zwraca się do nas z utyskiwaniami, że sprzedaż katolickimi przedmiotami dewocyjnymi znajduje się często w rękach żydowskich. Obrázky święte, figurki świętych, szkaplerze, koronki, różańce — sprzedawane bywają przez żydów, co jest wprost obrażającym uczucia religijne ludu. Kramarze, handlujący na prowincji przedmiotami dewocyjnymi, również nabywają je od hurtowników żydów.

Pożądaniem jest, aby handlowanie katolickimi świętościami zostało wprost zakazane żydom, którzy jedynie profanować je mogą.

— Na gorącym uczynku.

Dnia 25 września funkcjonariusz Wojskowej Straży Kolejowej na st. Łódź-Fabryczna — Górniak Michał przy sprawdzaniu bagażu zauważył dwie walizy, po które zgłosił się żyd, Lajzer Jakubowicz i żądaniu otworzenia walizek odmówił, tłumacząc się, iż nema kluczy. Walizy zatrzymano, a w nich po otwarciu znaleziono 797 paczek tytoniu i 10,200 papierosów w najlepszym gatunku pochodzenia zagranicznego — bez banderoli.

Tytoni i papierosy Straż kolejowa skonfiskowała i po sporządzeniu odnośnego protokołu odesłała do intendatury wojskowej.

— Zaraza na trzodę chlewną.

W okolicach Andrzejowa od miesiąca wybuchła zaraza na trzodę chlewną, która spowodowała, iż pochłonięta ona zupełnie trzodę w całych wsiach.

Należałoby, aby władze sanitarne zajęły się jaknajrywniej tą sprawą, gdyż chłopcy mięso to spożywają.

— Znaczna kradzież.

Z mieszkania Zygmunta Makowskiego przy ul. Ciepłej 4 niewiadomi złoczyńcy skradli różnych rzeczy na sumę 10 tys. mk. Kradzież dokonano w nocy prawdopodobnie przy pomocy usypiającego środka.

Teatr Polski.

„Miss Hobbs“ komedia w 4 aktach Jerome K. Jerome'a.

Humor angielski posiada specyficzny styl. Nie jest to wytworny i lekki, pieniący niefrasobliwością i perlący dowcibem, wybuchający szalonym huraganem śmiechu nieprzewidywanych, cudacznie piętrzących się sytuacji i humor francuski, nie jest to również owa pałająca zmysłowością i ukochaniem życia „gala sciensz włoska, lecz poważny, prawie że surowy z msem wprost na czole gentleman „a man of schion“, niesłychanie elegancki i niesłychanie correct, prawicy jednak rzeczy gryząco dowcibne i groteskowe...

„Miss Hobbs“ jest lekką komedią, w której sól attycko-galijska została domieszana do angielskiej „vis comica“, co dało połączenie wdzięku z pewnym jednak zacięciem charakterystycznym, gdzie humor miesza się z powagą dowcip z paradoksem, a kalambur kroczy paręką z sentencjonalnym aforyzmem.

Sztuka jest zbudowana zręcznie, akcja rozwija się potoczyście i lekko, dialogi z finez przeprowadzone czynią, że komedia ta daje bardzo mile spędzić widzowi wieczór.

Zwłaszcza, że zarówno reżyserja, jak i grający wywiązały się ze swego zadania doskonale. Akcja utrzymana była w odpowiednim tempie, sytuacje pomysłowo ułożone, wystawa bardzo staranna.

Na pierwszy plan wysunęła się p. Zbikońska, która w roli tytułowej dała postać psychologicznie odczuta, zagraną ze swobodą i wiarą i dużym umiarem artystycznym.

P. Rdzawicz Chlebiński odtworzył rolę tricka z zacięciem i nerwem. P. Szreniawa rolę Bessy odegrała z wielkim odczuciem. P. krzyńska była pełną wdzięku i świeżości. P. Mayen stworzył inteligentnie przeprowadzony typ dżentelmena, nieco przyśpieszona jedynak dykcja, świadcząca cprawda o doskonałym opanowaniu roli pamięciowo, zacierała jednak niektóre słowa. P. Melina bardzo dobrym w roli Jossopa.

Jak odszukać krewnych w Ameryce.

Wiele rodzin straciło skutkiem wojny kontakt z krewnymi swymi na wychodźstwie w Ameryce. Aczkolwiek od pół roku otrzymujemy już pocztę amerykańską, to jednak są jeszcze takie domy, gdzie z nieznanych powodów domownicy czekają wieści od swych najbliższych z całego świata. — Powody różne: teo się przeprowadza listy do niego pisane wracają, inny w wojnie a wielu też nie żyje.

Kto tedy nie posiada jeszcze tego rodzaju wiadomości z Ameryki od swych najbliższych niech na kartce papieru wystosuje takie podanie

Do

Ministerjum Spraw Zagranicznych

(Wydział konsularny)

w Warszawie

Podpisany prosi o wyszukanie w Ameryce syna (względnie męża, ojca, brata, córki, — podać imię i nazwisko, skąd się wyjechał, ile ma lat), który (od tyłu a tyłu) nie daje znaku życia o sobie.

Proszę mnie zawiadomić o rezultacie poszukiwań.

Miejscowość i data. — Podpis proszącego i dokładny adres

Na podanie takie należy nalepić matkę stempłową za 4 marki.

Konsulaty wyrabiają także spadki i akty śmierci po zmarłych w Ameryce.

Informacje powyższe odnoszą się nie tylko do Ameryki, lecz całego świata.

W przededniu ustalenia granic Polski.

Na drodze do ustalenia granic Polski.

Paryż, 26 września (PAT.) Najwyższa rada sprawowała wczoraj w dalszym ciągu nad sprawą Galicji Wschodniej i odesłała sprawę do osobnej komisji, w której skład wchodzi także pan Paderewski. Wbrew pierwotnym postanowieniom w sprawie utworzenia terytorialnej konstytucji dla Galicji i oddania jej, jako ciała autonomicznego państwu polskiemu, sprawa Galicji Wschodniej ma być załatwiona tylko drogą plebiscytu. Następnie zajmowała się Najwyższa Rada ustaleniem wschodnich granic Polski.

Bajeczne projekty.

Lyon, 26 września (PAT.) Rada najwyższa sprawowała w czwartek rano w dalszym ciągu sprawę Galicji Wschodniej i przesłała do zbioru specjalnej komisji propozycje Paderewskiego odnośnie do rezolucji powziętej uprzednio, która przewidywała tymczasowe ukonstytuowanie w Galicji, jako prowincji autonomicznej pod suwerenną władzą Polski oraz ostateczne rozwiązanie sprawy drogą plebiscytu.

Tymczasowa granica Polski.

Wiedeń, 26 września (PAT.) „Wiener Allgemeine Zeitung“ przynosi wiadomość z Amsterdamu przesłaną z Paryża, że rada 5-u zajmowała się granicami wschodnimi Polski. Ustalono prowizoryczne wschodnie granice Polski wobec Rosji, po za które wojskom polskiem nie będzie wolno przejść.

Mgławicowe granice.

Lyon, 26 września (PAT.) Rada najwyższa ustanowiła częściowo granice wschodnie Polski. Jak wiadomo zaproponowano już linię demarkacyjną między Polską a Rosją, której polacy nie mieli przekraczać. Jest rzeczą oczywistą, że obszary położone na zachód od tej linii okupacyjnej przyznane zostaną definitywnie Polsce bez przesądzenia jednak przyszłości losów obszarów położonych na wschód od tej linii.

Hoover wyraża uznanie dla sprawności kolei polskich.

W ciężkich warunkach tworzenia dokonano maksimum wysiłków.

Warszawa, 26 września. (PAT.) Kierownik prowizacji Europy z ramienia mocarstw sprzymierzonych pan Herbert Hoover, który niedawno odwiedził Warszawę, wystosował list treści następującej: Pan Eberhardt, minister kolei polskiej w Warszawie. Drogi Panie! Niech mi wolno będzie wyrazić Panu słowa uznania za udanie się olbrzymiego zadania kierowania państwie całkowicie nie ukonstytuowanym organizowania bez wyszkolonego personelu najważniejszej służby niezbędnej, aby potrzeby państwa były zaspokojone. Chciałem w szczególności podziękować Panu za współpracę z nami w dostawie żywności. Jako inżynier mogę sobie ocenić trudności, jakie miał Pan do przezwyciężenia, jak również te, któremi Pan musiał walczyć jeszcze w przyszłości. Serdecznie oddamy Panu, Herbert Hoover.

Taka pochwała męża tej miary w lwiej części jest zasługą ogółu kolejarzy polskich. W Polsce nie było ani jednej linii, ani jednej stacji, któraby w tej ciężkiej dobie nie musiała przezwyciężyć nadzwyczajnych trudności w dostawie żywności. Z przyjemnością zatem korzystam ze sposobności, aby przesłać te słowa uznania męża zasłużonego całemu światu, aby przypomnieć kolejarzom gorące uznanie ministerstwa, a zarazem wezwać wszystkich do dalszej usilnej i zgodnej pracy. Pamiętajmy, że jak to powiedział Hoover, że tylko wzmoczona produkcja i wyłożona praca zbawi Europę i że kolejarze, którzy stanowią największy i najważniejszy czynnik pracy, wszystkim pracownikom w Polsce powinni przodować. Kierownik ministerstwa kolejowego J. Eberhardt, Warszawa 10 września 1919.

Organizacja pomocy dla bezrobotnych.

Sprawozdanie rządowe z dotychczasowej działalności.

Warszawa, 26 września (PAT.) Wśród ogólnej liczby pozostających bez pracy robotników z pomocą rządowych wypłacanych przez min. pracy i opieki społecznej korzysta od 76,0% do 80%. Ta ostatnia cyfra jest rezultatem obliczeń z miesiąca lipca co jest dowodem, że ilość bezrobotnych korzystających z zapomóg w stosunku do ogólnej ilości bezrobotnych zmniejsza się. W dniu 1 sierpnia na 281,050 pozostających bez pracy z zapomóg rządowych korzystało 21,154 bezrobotnych. Największa ilość bezrobotnych była w maju 354,222. Z tego korzystających z zapomóg 269,509. Począwszy od czerwca liczba bezrobotnych zaczęła się zmniejszać wskutek uruchomienia większej ilości robót publicznych, które w czerwcu zatrudniały 92,951 robotników.

Jednak z chwilą wydalenia robotników z robót publicznych liczba których w lipcu wynosiła 32,610, w sierpniu 23,243 znów liczba bezrobotnych, korzystających z zapomóg zaczęła się zwiększać, zwiększając w ten sposób i minimalną na zapomogi. Z pośród wydanych różnorodnych częściach kraju zapomóg, otrzymują w Częstochowie, Warszawie i ziemi Radomskiej. Zapomóg nie wypłacono dotąd robotnikom

w Łodzi. Począwszy od 1 lipca wypłacono 1,080,000. Ogółem liczbę przyrostu bezrobotnych na skutek redukcji robót publicznych w Warszawie przewiduje się na 25,000. Oprócz zwiększenia się liczby bezrobotnych na skutek redukcji robót publicznych oczekiwany jest dalszy ich przyrost z powodu zmniejszania się pracy na roli i wzrastającej stagnacji w przemyśle wywołanej brakiem węgla i taboru kolejowego, a także oczekiwanego nowego napływu z Rosji i Niemiec.

Pewnym obciążeniem na rynku pracy może stać się będąca w przygotowaniu organizacja wychodząca z zarobkowego do Francji. Należy się jednak liczyć, że liczba bezrobotnych w najbliższym czasie wzrośnie do wysokości zarejestrowanej w maju, co z uwzględnieniem 20% zwyczajki kwot zapomogowych ze względu na podniesienie się w tym mniej więcej stosunku cen na artykuły pierwszej potrzeby obciąży budżet ministerjum pracy i opieki społecznej na cele zapomóg dla bezrobotnych kwotą 25,000,000 mk, miesięcznie na przeciąg dalszych 10 miesięcy.

Do dnia 1 września 1919 r. na pomoc dla bezrobotnych ministerjum wypłaciło 124,097,513 marek.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 26 września. (PAT.) Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich. Front litewsko białoruski. Oddziały przeciwnika, usiłującego przeprowadzić się przez Dzwinę

na wschód od miasta Dzwieńska odrzucono ogniem naszej artylerji. Dwudniowe ataki bolszewików w rejonie na zachód od Petrykowa zostały przez nasze oddziały odparte. W kontro ataku zdobyliśmy 3 karabiny maszynowe i znaczną liczbę jeńców.

Front wołyński. Obustronna ożywiona działalność patroli wywiadowczych.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego
Haller, pułk.

Nasze sprawy.

Wezwanie.

Gdańsk, 26 września (PAT.) „Gazeta Gdańska“ ogłasza następujące wezwanie:

Rodacy i Rodaczki na obczyźnie, a urodzeni w pow. Sztumskim liczący ponad lat 20 podajcie wasze dokładne adresy w celu przybycia na głosowanie za Polską. Adres Rada Ludowa Sztum WPP. Koszt podróży oraz straconego zarobku będzie zwrócony. Mieszkańcy powiatu sztumskiego podajcie nam dokładne adresy krewnych i znajomych mieszkających na obczyźnie a urodzonych w powiecie naszym dla sprawowania ich na głosowanie.

Nowa spółka z celem społecznym.

Warszawa, 26 września (PAT.) Na skutek zarządzenia Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej ogromne wielomiljardowe wartości zapasów nagromadzone na potrzeby armji amerykańskiej i sprzymierzeńców miały zostać rozprzedane na bardzo dogodnych warunkach pomiędzy państwa, biorące udział bezpośredni i czynny w wojnie światowej w szeregach koalicji.

Polska do rzędu tych państw zaliczoną nie została, więc też jako państwo nie miała prawa do repartycji tych bogactw. Rzecz prosta takie postawienie sprawy wyraziłoby interesom naszym dotkliwą krzywdę, gdyby nie usiłowania rządu polskiego, w szczególności zaś ministerstwa przemysłu i handlu z jednej strony, a z drugiej strony zrozumienie naszego położenia w okresie walki ze strony Ameryki. Pomijając przeszkody natury zasadniczej o jakich była mowa, wypadło organizacji zakupu na terenie Stanów Zjednoczonych nadać formę spółki prywatnej o charakterze społecznym.

Spółka taka powstała w ostatnich dniach z inicjatywy ministerstwa przemysłu i handlu pod nazwiskiem „Polska spółka akcyjna dostaw i odbudowy“, założona z kapitałem miliona marek. Spółka korzystać będzie z kredytu Ameryki do wysokości przypuszczalnie 10 miliardów marek, gwarantowanych bonami przez rząd polski. Omawiany kredyt jest 5 proc. i 5 letni. Celem spółki zakup w Ameryce ze stosów wojennych zapasów demobilizacyjnych, okrętów, maszyn dla uruchomienia przemysłu, maszyn rolniczych, chemikalji, garbników, stali narzędziowej, bawełny i wełny, maszyn drukarskich i litograficznych, wszelakich produktów aprowizacyjnych i td.

Sprawami spółki kierować będzie zarząd oraz rada spółki. W zarządzie przedstawicielami ministerstwa są pp. Zamieński, ministerjum przemysłu i handlu, Gorazdowski, ministerjum spraw wojskowych, Ryliński, ministerjum skarbu i państwa, Jurkowski ministerjum aprowizacji. Rada spółki składa się z górną z 20 członków, wśród których są liczni reprezentanci naszego przemysłu, handlu i rolnictwa. Zarząd spółki wyjeżdża do Ameryki już w połowie października.

Kapitał i praca.

Turek, 24 września (PAT.) Przedstawiciel ziemian i służby folwarcznej powiatu tutejszego zawarł umowę zbiorową na podstawie ustawy sejmowej z dnia 28 lutego br. Ugodę poprzedziły z górną dwumiesięczne pertraktacje. Ustalono 600 mk. płacy rocznej dla ordynariusza i 14 centnarów metrycznych ordynardji. Czas pracy letniej trwa od 6 rano do zachodu słońca, zimą wy od wschodu do zachodu.

Popierajmy handel polski!

Nowe pisma.

Gdańsk, 26 września. (PAT.) W dniu 2 października wychodzić zacznie w Starogardzie Dziennik polski pod tytułem „Dziennik Starogardzki“ w Choinicach „Gazeta Choinicka“.

Anarchja węglowa stawia nas w obliczu klęski.

Wielki strajk górników w Jaworznie.

(Od wł. korespondenta.)

Kraków, 25 września. Jak się dowiadujemy, w Jaworznie wybuchł onegdaj wielki strajk górników, agitacja komunistyczna była w Jaworznie prowadzoną na szeroką skalę. Strajk ten jest w tym momencie nadzwyczaj groźny, a to z powodu katastrofy węglowej, jaka nam grozi.

Strajk wybuchł z następującego powodu: Przed kilku dniami górnik Andrzej Paliwoda rzucił się na szygara, pobił go, skopał i potargał mu papiery.

Górnika tego dyrekcja wydalila. Jego towarzysze odpowiedzieli na to — strajkiem! „Rada robotnicza” wezwała górników do pracy: ale apel okazał się bezsilnym. Zbolszewizowani górnicy nie respektują nawet własnej „Rady robotniczej” i odpowiedzieli dostownie:

„Panowie podnoszą znowu głowę, więc my będziemy strajkowali”.

I strajk trwa dalej — i nie wiadomo, kiedy się skończy.

Niemcy a Polska.

Knowania niemieckie na G. Śląsku.

Berlin, 26 września (PAT.) Komisja sejm pruskiego wszystkimi głosami przeciw głosom niezawisłych socialistów przyjęła wniosek o rozszerzeniu autonomii prowincjonalnej i o utworzeniu prowincji autonomicznej z Górnego Śląska. Wniosek centrowców o nadaniu specjalnych praw urzędnikom politycznym na Górnym Śląsku odrzucono.

Wszędzie pieniądze niemieckie.

Gdańsk, 26 września. (PAT.) „Gazeta Gdańska” ogłasza następujące ostrzeżenie:

Od pewnego czasu kręca się ponownie rozmaici agitatorzy, którzy powołują się na jakieś polecenia i namawiają ludność polską do nierozsądnych czynów. Ostrzegamy całą ludność polską Prus zachodnich, a podszeptom tych agitatorów nie dawajcie pośłuchu i zachowajcie nadal rozsadek. Czas naszej próby już mija. Podpis. Komisarjat na Prusy Królewskie.

Nowy ciemiężyciel.

Berlin, 26 września (PAT.) „Reichsanzeiger” donosi, że rząd pruski zamianował urzędnika niemieckiego zjednoczenia zawodowego i komisarza państwowego Winniga w Królewcu naczelnym prezesem Prus wschodnich.

Organizacja Niemców.

Bydgoszcz, 26 września. (PAT.) Po kilkunastu dniach naradach przyszło dnia 23 bm. do skonsolidowania całej Niemczyzny w dzielnicach, które mają przyspaść Polsce. Najwyższą instancją niemieckości ma być „Niemiecka centralna wspólnota prac” z siedzibą w Tczeli. Prezesem obrano burmistrza Grudziądza Winklera.

Germanizacja.

Morawska Ostrwa, 26-go września. (PAT.) Wczoraj obradowała w Opawie komisja, celem utworzenia placówki agitacyjnej w Raciborzu.

Obłuda czeska chce pozyskać Niemców.

W celu wygrania plebiscytu na Śląsku.

(Od własnego korespondenta.)

Wiedeń, 25 września. Z Pragi podają doniesienie „Bohemji”, wedle którego czeskie ministerstwo obrony kraj. opracowało projekt utworzenia odrębnej niemieckiej sekcji tegoż ministerstwa, które, przewodniczącym mianowany będzie oficer czesko-słowacki narodowości niemieckiej.

Równocześnie złożono rządowe oświadcze-

nie, tej treści, że językiem urzędowym oddziałów wojskowych w niemieckiej części Czech, Moraw i Śląska będzie język niemiecki dla oddziałów rekrutujących się z tamtejszej ludności niemieckiej.

Fakt powyższy dowodzi, jakimi drogami Czesi zabiegają o pozyskanie sympatii niemieckich wobec plebiscytu na Śląsku.

Warunki pokojowe Estonji dla bolszewików.

Opuszczenie Petersburga i zawarcie pokoju z Polską.

Praga, 26 września (PAT.) Estońska delegacja pokojowa, która wyjechała do Pskowa celem rozpoczęcia pertraktacji pokojowych z bolszewikami zażądała od bolszewików ewakuacji Piotrogradu i utworzenia neutralnej strefy za Piotrogradem.

Delegacja estońska zażądała również, aby bolszewicy zaproponowali i podjęli natychmiast

rozkowania pokojowe z Litwą, Polską i Finlandją.

O ile te rokowania nie doprowadziłyby do rezultatu, delegacja estońska zdecydowana jest oświadczyć, że kraj estoński będzie dale prowadził walkę przeciw bolszewikom wedle wspólnego planu.

Zegluga polska.

Gdańsk, 25 września (PAT.) W „Gazecie gdańskiej” czytamy:

Wychodzący w Bostonie, Stany Zjednoczone „Kurjer Codzienny” donosi: Towarzystwo amerykańskie żegluzi morskiej zamierza stworzyć połączenia okrętowe pomiędzy Nowym Jorkiem a Gdańskiem i w tym celu przejęć za mierną działalność „Poland American-Line” w Chicago. Dyrekcja tego towarzystwa, która ma siedzibę w Nowym Jorku wyraża nadzieję, że w niedalekiej przyszłości pierwszy okręt polski wyjedzie z Nowego Jorku do Gdańska. Organizatorem towarzystwa polsko-amerykańskiego żegluzi morskiej jest pan Jan Opaliński, w skład jego zarządu wchodzi, pp. wiceprezes J. Borkowski, inżynier, wiceprezes A. Roszkowski inżynier, sekretarz T. Niklewicz inżynier, skarbnik B. Nevelsohn prezes kilku przedsiębiorstw żegluzi, pomocnik skarbnika C. S. Nevelsohn skarbnik tychże przedsiębiorstw. Między preza i dyrektora otwarte są dla polaków.

Niemiecko-rosyjski sojusz.

Wiedeń, 26 września (PAT.) Żelazna dyktando niemiecka przeszła obecnie w całości do rąk Rosji. W pobliżu Mitawy w okolicy drogi Dobruńskiej rozstrzelano wszystkich jeńców i oficerów, którzy wzbraniłi się walczyć przeciw bolszewikom. Z Niemiec nadchodzą środki żywnościowe i materiały wojenne dla zjednoczonych Niemców i Rosjan w Kurlandji. W korpusie Goltza urzędowo oświadczają, że Goltz nie wyjeżdża do Niemiec, lecz pozostanie w prowincji bałtyckiej.

Rozwiązanie armji w Kołobrzegu.

Berlin, 26 września (PAT.) Po ustąpieniu gen. Grennera, który podał się do dymisji, niemiecką armję w Kołobrzegu rozwiązano. Do Kołobrzegu przeniesie się dowództwo armji polnocnej.

Delegacja centrowców

Wrocław, 26 września. (PAT.) „Ober-schlesischer Courier” donosi, że na zamku w Wąskich Kozycach, bawiąca tam komisja entente przyjęła delegację centrowców pod przewodnictwem p. Uitzka.

Zakaz.

Berlin, 24 września. (PAT.) Minister obrony krajowej zakazał wojsku używania szatender barwie czarno, biało i czerwonej.

Lenin pod strażą.

Wiedeń, 26 września. (PAT.) Donoszą, koby Lenin znajdował się pod strażą na Kremlu. Nadkomisarz Tenżeskiej (?) znajduje się w Rosji i powierzono mu obecnie władzę nad armją. Poczynił on zarządzenia, aby ma zapewnić czerwoną armję.

Kołczak ustępuje.

Wiedeń, 26 września (PAT.) Kołczak zawdzięczał przedstawicieli ententy o swojej decyzji o zrzeczeniu się stanowiska głównodowodzącego Rosji na rzecz Denikina. Dalej podają dzienniki o usiłowanym zamachu na Kołczaka.

Rusyfikacja Ukrainy.

Berlin, 26 września (PAT.) „Tägliche Rundschau” dowiaduje się, że Denikin wprowadził na Ukrainie język rosyjski, jako język urzędowy. Księgarnie ukraińskie władze pozamykały. Prasa podlega bardzo surowej cenzurze, wobec tego dzienniki ukraińskie nie mogą wychodzić. Wskutek rozporządzenia komendanta Kijowa generała Bredowa, wszystkie napisy ukraińskie zmieniono na rosyjskie.

Ameryka w obronie żydów.

Wiedeń, 26 września. (PAT.) „Stadtsanzeiger” donosi, że prezydent Stanów Zjednoczonych wystosował do kanclerza Rennera pytanie czy prawdą jest, że w Wiedniu przysięgają się pogromy żydowskie i oświadcza, że gdyby pogłoski się te sprawdziły, to opanuje w Ameryce byłaby niekorzystnie usposobiona dia Austrii. Kanclerz Renner dał uspokojające wyjaśnienie i zapewnił, że poczyni zarządzenia, aby nie dopuścić do ewentualnych wykroczeń.

6. + p.

WŁODZIO

syn Anny z Żylińskich i Jana Brauna

po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach zmarł dnia 26-go września r. b. przeżywszy 16 miesięcy.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi w niedzielę, dn. 28-go września, o godz. 4 p. p. z domu żałoby przy ul. Anny 24 na stary cmentarz katolicki, o czym zawiadamiamy rodzinę i życzliwych nieutuleni w żalu

RODZICE.

Przesilenie włoskie.

Lugano, 26 września (PAT.) Przesilenie w gabinecie włoskim zaostrza się. Tittoni i Nitti nie mogą się porozumieć. — Tittoni zamierza odstąpić.

Roma, 26-go września (PAT.) Rząd włoski wrócił się do państw ententy z propozycją utworzenia osobnej armii z wojsk ententy, z wyłączeniem wojsk włoskich, któreby usunęła d'Annunzio z Rjeki.

Usunięcie d'Annunzio.

Wiedeń, 26 września (PAT.) Rząd włoski wrócił się do ententy z wrośbą, aby wysłał wojska dla usunięcia d'Annunzio z Rjeki.

Flota obszaruje.

Rzym, 25 września (PAT.) 10 włoskich okrętów krąży pod Quarnero, aby w nocy wdrzeć się do zatoki i otoczyć okręt Dante Alghieri.

Bezpieczeństwo Francji.

Paryż, 25 września. (PAT.) Podczas dyskusji nad traktatem pokojowym w izbie francuskiej wyraził się Tardieu, że warunki pokojowe zapewniają Francji zupełne bezpieczeństwo. Pomysł mocarstwa sojusznicze obniżyły armię Niemców do pewnego rodzaju żandarmerji, Minister Pichon wygłosił dłuższe exposé o kwestji ligi narodów, przypomniał pacyfistyczne dążności Francji, która w roku 1914 została wbrew swej woli wciągnięta przez wroga w wir walki. W sprawie wątpliwości podniesionych przez p. Barrou oświadczył, że liga narodów będzie mogła wejść w życie, chociażby Stany Zjednoczone na razie do niej nie przystąpiły.

Konstantynopol siedzibą Ligi.

Praga, 26-go września (PAT). Na pierwszej konferencji pokojowej wniesiony będzie projekt aby na siedzibę związku narodów wybrano Konstantynopol. W motywach przemawiających za tym miastem oświadczy się, że miasto to nadaje się najbardziej na siedzibę związku, ze względu strategicznego międzynarodowego położenia i jako najlepsze centrum związku narodów.

Wiedeń przeciw żydom.

Wiedeń, 26 września (PAT). Wczoraj o godz. wieczorem w sali ratuszowej odbyło się zgromadzenie na którym przyjęto rezolucję domagającą się wydalenia obcych obywateli z Wiednia a w szczególności żydów galicyjski ch. Na zgromadzeniu wzięło udział 5,000 osób. Przyszło do starcia demonstrantów z sjonistami.

Misja Clarka.

Lyon 25, września (PAT.) Sir George Clark, który był wysłany do Rumunii w celu wręczenia Bratianu noty ententy, opuścił Bukareszt, w drodze zatrzymał się w Budapeszcie. W tych dniach sir Clark wraca do Paryża. Jak słychać Rumunia da entencie wszelką możliwą satysfakcję, wycofa swoje wojska z Bujaesztu i łącznie z ententą będzie czuwała nad zaprowadzeniem porządku na Węgrzech.

Konfiskata towarów niemieckich.

Budańsk, 26 września (PAT.) „Danziger Nachrichten“ ogłaszają telegram Reutera do Australji, że australijskie władze cenne skonfiskowały towary nadeszłe do Australji z Niemiec przez Amerykę. Towary te mają być zniszczone.

W dniu 24-ym września r. b. po długich i ciężkich cierpieniach zmarła

6. + p.

Teofila Pigłowska

przeżywszy lat 53.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi w niedzielę, dn. 28-go września r. b., o godz. 4-ej p. p. z wsi Zabieniec, przy przystanku Kochanówka na cmentarz katolicki w Aleksandrowie, na które zaprasza przyjaciół i znajomych pozostają 2225 1

RODZINA.

Drzyżna w Niemczech.

Berlin, 26 września (PAT.) Koło postów socjalistów niezawisłych zwróciło się do rządu z żądaniem w sprawie cen żywności towarów. Swego czasu rząd wyasygnował na ten cel półtora miljarda marek. Fundusz ten został już wyczerpany. Ceny nie zmniejszyły się, lecz coraz bardziej wzrastają, co musi doprowadzić do katastrofy, jeżeli rząd nie przedsięwzięnie środków zaradczych. Postowie poddają myśl, aby do władz konstytucyjnych Nadrenji zwrócić się o zniesienie granic celnych.

Kursy.

Warszawa, 26 września. (PAT.) Kurs dewiz z dnia 26 bm. Funt sterlingi 151, Dolar 34, Franki francuskie 4.15, szwajcarskie 6.50, belgijskie 4, liry 3.55, leje, 1.45, floreny holenderskie 13. Korony szwedzkie 8.50. Korony norweskie 8, duńskie 7.5. Korony austriacko-niemieckie 52, czeskie 90.

W sprawie nawiązywania stosunków handlowych z Kaukazem.

Kaukaz dzieli się obecnie na cztery oddzielne rządy: ormiański, Gruziński, Azerbejdżański i Kubański. Na południowym Kaukazie rządzą faktycznie do ostatniej chwili Anglicy, którzy jednak niedawno rozpoczęli ewakuację kraju. Anglicy również panują w przeważnej części na morzu Czarnym, gdzie w ich ręku spoczywa kontrola ruchu pasażerskiego i towarowego w głównych portach.

Komunikacja Polski z Kaukazem obecnie po zajęciu przez wojska polskie Galicji wschodniej, odbywa się przez Czerniowce, Bukareszt, Gałac lub Konstancję, skąd odchodzą okręty bezpośrednio do Noworosyjska. Droga z Warszawy do Noworosyjska trwa w ten sposób ok. 6 — 7 dni.

Przemysł przetwórczy na Kaukazie nie jest rozwinięty. Natomiast kraj ten obfituje w surowce, szczególnie zaś w ziemniaki i rudy. Należy też dodać, że wskutek utrudnionego wywozu zagranicę, zapasy surowców na Kaukazie są w obecnej chwili szczególnie znaczne. Przedmiotem wywozu do Polski mogą być: wełna (w Rzeczp. Kubańskiej zapasy wełny wynoszą około 200.000 pudów), tytoń (ok. 100.000 pud.), olej słonecznikowy (ok. 1.500.000 pud.) drzewo orzechowe, skóry surowe, garbniki, wytwarzane z liści drzewa „Skumbji“ albo „Sumak“ (Garbnik ten nadaje się do wyrobu delikatnych skór), rudy — miedziana i manganowa. W szczególności ruda manganowa znajduje się na Kaukazie w znacznych ilościach, i była przed wojną wywożona zagranicę: do Holandji, Anglii i Niemiec. Ruda manganowa kaukaska jest pierwszorzędного gatunku, bo po przemyciu zawiera do 55 proc. czystego manganu.

Kaukaz jest z kolei naturalnym rynkiem zbytu dla wyrobów polskiego przemysłu: cukru, towarów łokciowych, nici, naczyń emaljowanych, wyrobów żelaznych, wyrobów ze szkła i t. p. Stosunki handlowe Polski z Kaukazem powinny się ułożyć w przyszłości jaknajpomyślniej. Znakomitą pod tym względem pomocą przemysłowcom i kupcom polskim mogą okazać liczni przedstawiciele inteligencji polskiej, zamieszkali oddawna na Kaukazie, posiadający tam rozległe znajomości i wpływy, i gotowi zawsze służyć swemu krajowi.

Należy też zaznaczyć, że wyposażenie sze-

Szanownemu Duchowieństwu w osobach ks. ks. Grabarczyka, Rychtera i Myca za wygłoszenie podniosłej mowy, panu perucznikowi-opiekunowi Sekcji Opiekunów nad weteranami i inwalidami, oddziałowi wojsk z orkiestrą, kolegom, przyjaciółom i znajomym, którzy brali udział w pogrzebie

ś. + p.

Szczepana Dolewskiego

składamy serdeczne Bóg zapłać

2250 1

Rodzina.

rokiem warstw ludności na Kaukazie do Polski i Polaków jest naogół bardzo przyjazne, i tę okoliczność możnaby i należałoby wyzyskać dla utrwalenia sobie rynków na wschodzie.

Petlura agentem niemieckim

W kołach politycznych polskich nieustannie wysuwa się idea samodzielnej Ukrainy i za każdą cenę faworyzuje się Petlurę. Zapomina się zupełnie o tem, że Ukraina jest przede wszystkim pruskim wytworem politycznym i że ona zawsze ciąży ku Niemcom.

Zresztą sami ukraińcy chcą połączenia z Niemcami. Do pewnego porozumienia z Polakami czasowo chcieli dojść, bo mieliby spokój na granicy zachodniej — ale w istocie swej są nam bezwzględnie przeciwni.

Jasno karty swe odkrył urzędowy organ Petlury „Hromada“, wydawany w Kamieńcu Podolskim, który pisal:

„Werbunek oficerów do armji ukraińskiej jest do niemożliwości trudny, gdyż z pośród stu oficerów, podlegających mobilizacji, 90 odnosi się nadzwyczaj wrogo do idei niezawisłości Ukrainy i czeka tylko nadejścia Denikina, żeby rzucić się w jego objęcia. Skutkiem takich nastroszeń jest dążność do zapelnienia armji ukraińskiej oficerami niemcami. Niemiecy oficerowie nie zdradzą nas ani Polsce, ani Rosji wobec tego, że stworzenie niezawisłej Ukrainy jest w planie Niemiec. Jest to jedyne rozwiązanie sprawy obrony Ukrainy od Polski i Rosjan i żądamy natychmiastowego wprowadzenia go w życie“ — kończy organ Petlury.

A nasi politycy popierają Petlurę i Ukrainę ku ogromnej uciezce Berlina! Czy może polityka polska ma znowu stamtąd czerpać swój kierunek?

Reformy finansowe w Czechach.

Na zgromadzeniu narodowym czeskim, rząd przedłożył projekt o wycofaniu jedno i dwukoronowych banknotów banku austrowęgierskiego w drodze wymiany na inne środki płatnicze. Przy tej wymianie korony będą liczone po 90 halerzy, dwukoronówki po 80 hal. Czeski minister handlu przedłożył projekt w sprawie kredytu walutowego poręczonego przez praski bank do wysokości 300 milionów franków. Kredyt ma być uzyskany na zastaw całej wytwórczości cukrowej w Czechach u grupy finansowej francusko-holenderskiej.

Komunikaty.

Zapisy na odzież z daru amerykańskiego.

Zarząd Łódzki Chrześc. T-wa Dobrocza, podaje niniejszym do publicznej wiadomości, że w dniach od 25 września do 5 października biuro T-wa, Dzielna 52, przyjmować będzie zapisy najbiedniejszych na odzież z daru Amerykańskiego.

Zapisy odbywać się będą w godz. od 9—12 przed południem i od 5—8 po południu, codziennie, z wyjątkiem świąt i niedziel. Przy zgłoszeniu należy przedstawić paszport niemiecki głowy rodziny i legitymację Komitetu Rozdziału Chleba i Maki. Zwraca się przytem uwagę, że osoby raz już zapisane w innej instytucji, przy podziale odzieży przez T-wo stanowczo uwzględnione nie będą.

Kupujcie Polska Pożyczkę Państwową!

Wspomnienie pośmiertne.

Dnia 24 b. m. rozstał się z tym światem

Dr. Alfred Krusche

długoletni członek naszego towarzystwa.

W zmarłym tracimy szczerego ofiarnego doradcę i zacnego człowieka.

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Browaru Parowego
S-rów K. Anstadta w Łodzi.

2227 1

Wspomnienie pośmiertne.

Dnia 24-go b. m. zmarł

Dr. Alfred Krusche

długoletni członek naszego zarządu.

W zmarłym tracimy dobrego przyjaciela i nieustrudzonego współpracownika.
Cześć Jego pamięci.

Zarząd „HELENOWA”
S-rów K. Anstadta.

2228 8

Choroby zakaźne i śmiertelność w Łodzi.

W ciągu tygodnia od dnia 14 września do 20 września r. b. w Łodzi:
 Na dur osutkowy (tyfus plamisty) zachorowań 10, w tym mężczyzn 3, kobiet 7 chrześcijan 9, żydów 1; (zgonów 1 — chrześcijanka); na dur brzuszny (tyfus brzuszny) zachorowań 20, w tym mężczyzn 8 kobiet 12, chrześcijan 16, żydów 4; (zgonów 2 — 1 chrześcijanin, 1 żydówka).
 Na czerwonkę (dysenterję) zachorowań 53, w tym mężczyzn 18, kobiet 15, chrześcijan 52, żydów (zgonów nie było).
 Na płonnicę (szkarlatynę) zachorowań 29, w tym mężczyzn 10, kobiet 10, chrześcijan 18, żydów 2; (zgonów nie było).
 Gorączki pólógowej był jeden przypadek u chrześcijanki na gruźlicę zmarło 35 osób.

Ofiary.

Na Żołnierza Polskiego.
 Elekrownia Łódzka, wręczone technikowi odbiorczemu przez niesumiennych abonentów: B Zgierska 20 mk. W. I. 10 mk. W. Sch. Północna 50 mk., J. Ol. Wschodnia 50 mk., T. B. Zgierska 160 mk.
Na Skarb Narodowy.
 A. Jasnokowski 50 mk. Dąb z Czoloczyna 50 mk.
Na Górno-Siarków.
 Zebrane przez członków Tow. „Komandytor” na kwartalnym zebraniu 525 mk. Bateria zapasowa 10 pułku artylerji ciężkiej 170 mk. W. L. 10 mk. Wydział Handl. st. Koluski 145 mk. Związek kolejowy st. Koluski 1000 mk. Z kwesty specjalnego komitetu dla zbierania ofiar 2475 mk. Stanisławostwo Kreutzewrowie 25 mk. zamiast kwiatów na mogiłę ukochanej dziewczyny ś. p. Danusi Galle. R. Konopczyńska 100 mk. W. Zawadzki 20 mk. Mk. 75 jako łapówka dana przez piekarza Korcarza w Zgierzu. Pracownicy stacji Łódz fabryczna wydział ruchu mk. 45. Kontrola skarbową II okręgu na powiat brzeziński 94 mk. Wł. Zieliński

20 mk. Pracownicy biura elektrotechnicznego W. Krak 55 mk.

Teatr i sztuka.

Teatr Polski.

Dziś w sobotę dane będzie widowisko porośnięte po cenach najniższych dla młodzieży, na którym ukaże się po raz ostatni w sezonie stylowa komedia Fr. Zaplockiego „Firek w załotach” z p. Rdzawicz-Chlebińskim w roli tytułowej. — Wieczór o godzinie 8 ej odegrana będzie po raz pierwszy 4-0 aktowa sztuka H. Ibsena p. t. „Podpory społeczeństwa” dająca widzom meć niezatartych wrażeń. W przedstawieniu udział bierze cały zespół.
 W niedzielę po południu o godz. 5-iej Teatr gra uciechne „Małżeństwo Loli”, wieczór zaś wypełni 4-aktowy dowcipny komedji K. Jerome'a „Miss Hobbs” która ma na długo zapewniony żywot sceniczny. Do powodzenia utworu przyczynia się wyborna gra artystów. Na czele zespołu stoi p. Zbikońska, która zachwyca i porywa swą niezrównaną interpretacją.

„GLEBA”

Spółka Ziemiańska Producentów Cykorji

RUTKOWSKI, PRUSKI, LISSOWSKI i S-ka
 w Włocławku.

Poleca jako nadzwyczaj smaczną, zdrową i posiłną domieszkę do kawy, swoją

Cykorję.

2051 2

Maszyny stolarskie jak:

Heblarka 500 m. m.
 Rota taśmowa (Bandsäge) 900 m. m.
 „ okrągła (Kreissäge)
 „ Heblarki (Absichtsmaszyny) 400 i 160 m. m.
 PRZEKŁADNIAMI w bardzo dobrym stanie DO SPRZEDAŻY. Karolewska 41, przy kaliskim dworcu. 2206-2

W Państwowym Zarządzie Skarbowym Aleje Kościuski 14
ZNALEZIONO
 pieniądze.
 Prawy właściciel po udowodnieniu, odebrać może za zwrotem kosztów ogłoszenia. Bliższa wiadomość pod powyższym adresem pokój 87 b, od 2—4 pp. 2224 3

Okazja!

Jest do sprzedania Zakład Zegarmistrzowski w Lublinie, egzystujący lat trzydzieści. Wiadomość Kalisz. Aleja Józefiny № 50 m. 15. Cena przystępna, firma chrześcijańska. 2205 5 J. Jenz.

Dla szkół

Dzienniki klasowe i uczniowskie i różne inne utensylja szkolne poleca hurtowy skład papieru A. I. Ostrowski, Łódź, Piotrkowska Nr. 55. 2165 5

Dr. Zygmunt Ługowski

CHOROBY KOBIECIE I AKUSZERJA.
 Przyjmuje od 4—7 p. p. 2197-5 ul. Konstantynowska № 31.

Pokój umiablowany

z oddzielnym wejściem, światłem gazowym
wynajmę zaraz.
 Wiadomość w „Rozwoju”. 1907 0

Pieczowego

który także karnie umie robić. Zgłosić się Sienkiewicza 78.

Zarząd Stowarzyszenia
Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi
 przy ul. Krótkiej pod Nr. 4
 Zawiadamia właścicieli domów że znowu przyjmuje zapisy oraz wpłaty na smole pogazową.
 Prezes (podp.) Gustaw Klukow
 Dyrektor Biura (podp.) Artur Credo.

KAJETY Szkolne

HURTOWO i DETALICZNIE
 (DLA SZKOŁ USTĘPSTWO)

MATERJALY PISMIE NNE
 PAPIERY KANCELARYJNE

poleca

Polski Skład Papieru

B. JANKOWSKI

1226 1

132. Piotrkowska 132.

Nowość!

Kupuję wszelką używaną garderobe, meble, bieliznę i najróżniejsze domowe ruchomości. Płacę najwyższe ceny.
 Magazyn Garderoby, Piotrkowska 198.

Potrzebny ROZNOŚCIEL

Wiadomość w Administracji „Rozwoju”. r-0

Stare gazety

do obwijania
 HURTOWO i DETALICZNIE
 SPRZEDAJE
 administracja „Rozwoju”. 0

WAPNO.

203 korce wapna lasowanego, 3 lata temu, po cenie niższej do sprzedania.
 Wiadomość: Staro-Zarzewska № 49 m. 19. front III. 2190 1

Dr. Feliks Skusiewicz

ul. Andrzeja Nr. 11.
 Choroby skórne i weneryczne. Godziny przyjęć: od 9—11 i od 5—7 i pół p.p. Panie 11—12 rano. 19:0

Drobne ogłoszenia:

Kupno i Sprzedaż:

A. A. A. A. Obrączki ślubne, pierścionki, zegarki najtaniej kupić można: pierwszy polski sklep zegarmistrzowski-jubilerski, Brzezińska 10, Jan Placek. UWAGA: przy sklepie zakład reparacyjny zegarmistrza-specjalisty Stefana Kackiego z Warszawy. 7010-3

AAA Meble! solidnej roboty można najtaniej i najlepiej kupić tylko u Kalńskiego i Ciesielskiego, skład mebli nowych i używanych. Aleje Kościuski 39 (Spacerowa) przy Andrzeja. Całkowite urządzenie oraz pojedyncze meble. 6995-2

Examinatory dla eksternów

8, 6 i 4-ch rozpoczną się dn. 30-go września r. b. (pne) o 5 godz. p. p. i piśmienne dn. 1-go października 6 godz. p. p. w gmachu gimnazjum państwowego im. M. Kołłątaja (Nowociesielska 9). Osoby zainteresowane przyjmuje codziennie kierownik w godzinach od 1—2 godz. p. p. 2210 1 Dyrektor Jan Czeraszewicz.

Złoto Polskie firma egz. od roku 1900

Specjalny zakład Jubilerski
FRANCISZKA DEBOWSKIEGO
 Piotrkowska 136. Piotrkowska 136.
 Wykonuje roboty biżuteryjne ze złota, srebra i platyny jak również wszelką reparację w tym zakresie posiada duży wybór drogich kamieni. Ceny najprzystępniejsze. 2053 1

Koła Ogrodnicza (Niższa)

w Rudzie Pabjanickiej pod Łodzią. 2188 1
 Lekcje rozpoczną się w połowie października r. b. Zapisy kandydatów i kandydatek z ukończeniem najmniej 4-ego roku szkoły średniej lub całkowitej szkoły miejskiej przyjmują członkowie zarządu Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Rudzie Pab.: p. Leon Kołaczowski, zakład ogrodniczy, Piotrkowska 83 i p. inż. L. Neuman, Piotrkowska 96 w Łodzi.

W dniu 29 września 1919 r. w lokalu Polskich Związków Zawodowców przy ul. Głównej 31, o godz. 2-iej po poł. odbędzie się

Ogólne Zebranie

członków Związku Zawodowego dozorców domowych fabrycznych m. Łodzi, na które zaprasza się Sz. członków. Wstęp tylko za okazaniem książeczki członkowskiej. ZARZĄD.

Od dnia 24 września 1919 r. zostaje czynnym codziennie od godz. 7 wiecz., w soboty od godz. 5-ej, w niedziele i święta od godz. 3 po poł. kinematograf

.. **Tow. Resursy Rzemieślniczej** ..

KINO-RESURSA

przy ul. Kilińskiego Nr. 117.

Dejazd tramwajem 4 i 10 do rogu Głównej i Widzewskiej.

PROGRAM:

- I. Otwarcie Wystawy Rzemieślniczo-Przemysłowej w Łodzi w 1912 r.
- II. Święto pracy na tejże wystawie.
- III. Pomarańcze Niebiańskie
Komedja w 5 częściach.
- IV. Fabryka fortepianów.

CENY MIEJSC

	I.	II.	III.
Dla nieczłonków:	3.—	2.—	1.—
Dla członków Tow.	1.00	1.—	—
Dla dzieci i żołnierzy cena biletów członkowskich.			
Członkowie proszeni są o przedstawianie biletów członkowskich przy Kasie.			

A! Meble różne wyprzedam tanto. Łóżka, materace, szafy, bieliżniarkę, leżankę, tremo, otomanę, stół, krzesła, biureczko, obrazy. Piotrkowska 261 m. 4, II piętro, front. 7036-6

A Meble różne z kilku pokoiów, łóżka, materace, szafy, biurko, prasę, maszynę nożną, gramofon sprzedam zaraz tanto. Piotrkowska 223-5, I piętro, front. 7520-9

A. Meble sprzedaje, szafy, łóżka, otomany, garnitur salonowy, gramofony oraz inne. Piotrkowska 108, Przeździecki. 7181-7

A gawy i doniczkowe kwiaty sprzedają się: Zgierz, Zegrzanki, Szczawińska 1. 7362-5

Do sprzedania 3 tuz. noży i widelców plater., 1 maszynka duża do kawy miedziana, 5 tomów „Wszelki świat i Człowiek”. Główna 9 m. 8, front. 7345-5

Do sprzedania za przystępną cenę dom składający się z mieszkań i sklepu, z zabudowaniami gospodarczymi, ogród 50 drzew owocowych dobre gatunki, krzewy owocowe, altana, w bliskości dworca Kaliskiego. Wiadomość: Milsza 56, portjer. 7352-2

Do sprzedania zaraz piwiarnia i pokój umeblowany z powodu wyjazdu. Nowo-Cegielniana 41a, róg Lesznej, Białasiewicz. 7363-2

Jest do sprzedania dom drewniany z całym zabudowaniem w Zgierzu, ulica Łęczycka № 19. Wiadomość na miejscu. Cena przystępna. 7347-1

Jest do sprzedania dom marowany piętrowy, ogródek owocowy i 9 mórg ziemi ogrodowej na warzywa w Zgierzu, ul. Konstantynowska № 11. Wiadomość na miejscu. 7348-5

Kupię pościel mało używaną. Wiadomość: Kilińskiego 137 m. 12. 7327-2

Magieli sprzedam. Pabjanicka Szosa 6-16, Charabski. 7364-5

Magieli w dobrym stanie sprzedam. Słowiańska 14 m. 5. 7330-3

Miód po cenie hurtowej poleca mleczarnia wiejska, Gubernatorska 27. 7217-1

Nie kupujcie towarów póki się się nie przekonacie, że najtańsze źródło resztek znajduje się na Górze Pabjanickiej, przy ul. Polnej № 195, F. Rudnicki, I piętro, 5 minut czasu od dworca kolejowego, jako to na bluzki, suknie, kostiumy i różne korthy na męskie garnitury i palta. Towary przedwojenne. 7247-3

Okazyjnie piekarnia z całkowitem urządzeniem lub samo urządzenie zaraz do sprzedania. Sklep B-ci Ignatowicz, Piotrkowska 96. 7208-2

Pies-szczurzik zginał, biały w czarne łaty. Łaskawego znalazcę prosi się o przyprowadzenie za wynagrodzeniem na ulicę Gubernatorską 26. 7328-2

Płac 40x90 na Lorencówce, czwarty od szosy, w dobrym punkcie, za mk. 5,500, do sprzedania. Zgierz, ul. Średnia № 22 m. 4. 7368-1

Psa czystej rasy „Doberman” dobrze tresowanego sprzedam. Piotrkowska 103 Hilszer. 7270-2

Sklep kolonialny do sprzedania w dobrym punkcie. Wiadomość w sklepie komisowym, ul. Sienkiewicza № 10. 7507-2

Sklep spożywczy sprzedam zaraz w dobrym punkcie. St. Zarzewska 64. 7292-2

Sklep spożywczy sprzedam. Wólczajska 79. 7295-2

Sklep spożywczy do sprzedania zaraz. Ulica Milsza 54. 7258 1

Sklep kolonialny do sprzedania. Brzezińska № 56. 7252 3

Sklep spożywczy sprzedam. Marysińska 12. 7355-2

Sklep rzeźniczy sprzedam. Oferty w adm. Rozwoju pod „Sklep”. 7354-5

Sprzedam meble z dwóch pokoiówi kuchni, lampy gazowe oraz licznik gazowy. Konstantynowska 65. 7569-5

Sprzedam dom w śródmieściu, murowany, o 33 mieszkaniach, za przystępną cenę. Wiadomość Zakatna № 67, u rządcy. 7242 3

Sprzedam psa rasy „Doberman”. Ul. Dębowa 7 m. 11. 7294-2

Sprzedam sklep spożywczy zaraz. Zakatna 66. 7254-2

Z bufety z malowanymi płacami i dużą wagę sprzedam. Zielona 51, u gospodarza. 7269-2

Różne:

Akuszerka M. Nowakowska mieszka obecnie Dzielna 34 m. 18. 6328-1

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Ul. Piotrkowska 109 m. 14. 7203-7

Biurowy bon i służby wszelkiego rodzaju Kaczorowskiej, Nawrot 2, skutecznie zlecenia z zadowoleniem Szanownej Klijenteli. 7342-3

Do wynajęcia od 1.10 mieszkania słończne, z balkonem i pokój z kuchnią. Przejazd 86 m. 55. 7351-2

Do wynajęcia dwa pokoje elegancko umeblowane z elektrycznym oświetleniem, składające się ze stołowni i sypialni na dwa łóżka wyłącznie dla dwóch kawalerów. Wiadomość: ul. Fabryczna 1 m. 4. 7259-51

Do wynajęcia 2 pokoje umeblowane. Nowo-Cegielniana 22 m. 10. 7324-2

Kasjerka z praktyką, pisze na maszynie, pragnie przyjąć posadę. Oferty w administracji Rozwoju dla „Kasjerki”. 7501-2

Mieszkanie wolne, składające się z 2-ch pokoi, przedpokojem, kuchnią, z gazowym oświetleniem, w centrum miasta wskazać mogę za odpowiednim wynagrodzeniem. Wiadomość: Górny Rynek, skład apteczny, Krauze. 7230-1

Nauczycielka rutynowana w średnim wieku, ze znajomością języków poszukuje miejsca do początkujących dzieci na wsi lub małym miasteczku. Oferty dla J. Piaseckiej, Łódź, Skwerowa № 1 m. 1. 7139-3

Organista potrzebny. Zgłaszać się: parafia Bratoszewice. Może być kawaler. 7282-1

Pisarze do majątków rolnych potrzebni. Biuro Ludwińskiej, Piotrkowska 109. 7256-1

Pokój umeblowany z oddzielnym wejściem. Wólczajska 159 m. 11. 7274-1

Pokój do wynajęcia przy bezdziejnej rodzinie. Rozwadowska 36 m. 36. 7281-nw5

Polak lat 24, poszukuje posady ekspedienta, portjera lub innej. Oferty pod „R. K. 24”. 7356-p2

Poszukuję miejsca ekspedientki w sklepie, kooperatywie lub bufetowej w mleczarni albo restauracji. Oferty w Rozwoju pod „W. W.” 7255-1

Potrzebna zdolna prasowaczka. Nowo-Zarzewska 15, Szefer. 7237-1

Potrzebna samienne kobieta do gospodarstwa na wieś. Wiadomość: Benedykta 18 m. 6. 7311-1

Potrzebna ekspedientka i starszy chłopiec do cukierni. Ul. Piotrkowska 45. 7360-2

Potrzebna przystojna gospodyni do samotnego. Widzieć od 11-1 i od 4 do 6 1/2. Pasaż-Szulca 16. Dowiedzieć się u stróża. 7334-2

Potrzebni stolarze i poterownik nameble. Nawrot 82, Stolarnia. 7250 1

Potrzebni są inteligentni, energiczni współpracownicy (studenci wolni od wojska, uczniowie starsi i panie) do kolportażu popularnych wydawnictw. Miesięczny zarobek od 600-1200 marek. Zgłoszenia pomiedzy trzecią-szóstą. Skwerowa 7, m. 1. 7287-2

Potrzebny stolarz meblowy i chłopiec na praktykę. Piotrkowska 44, stolarnia. 7314-2

Potrzebny zdolny czeladnik fryzjerski. Ul. Andrzejka 15, A. F. Bittner. 7519-2

Pragnę pożyczyć 15,000 mk. lub rubli na I numer hypoteki osady włościańskiej składającej się z 6 mórg ziemi, domu murowanego i ogrodu. Adresy składać proszę w Rozwoju sub „Osada”. 7337-2

Prasowaczka potrzebna. Wólczajska 61. 7329-5

Tokarz obeznany z mechanizmem poszukuje zajęcia. Oferty pod „Zdolny” w Rozwoju. 7205-1

Udzielam lekcji francuskiego i korepetycji. Karoła 8 m. 9. 7229-2

Uczeń kl. VII udziela lekcji. Wiadomość: Senatorska 14 m. 40. 7154-4

Udzielam lekcji w zakresie IV klas. Ceny niskie. Główna 9 m. 8, front. 7344-3

Wynagrodzę za znalezienie mieszkania 3 lub 4-pokojowego z łazienką, elektrycznością i gazem w przyzwoitym domu. Pożądane jaknajprędzej. Oferty dla „G. W.” w administracji.

Z pokojowe mieszkanie przy 4 Kościuszki ulicy zamienię na 5-cio pokojowe w eleganckim, nowym domu, w okolicach Piotrkowskiej, Przejazd. Nawrot, Sienkiewicza. Uprasza się o składanie ofert do Rozwoju pod literami „J. Z.” 7353-5

Zagubione dokumenty.

Adam Marczyński zagubił paszport rosyjski wydany w Łodzi. 7286-2

Dajla Gitla Król zagubiła legitymację chlebową wyd. na 2 osoby. 7550-1

Goldwasser S. zgubił paszport niemiecki wydany w Pabjanicach. 7375-1

Gralak Łukasz zgubił paszport niemiecki legitymację komitetu bezrobotnych, wydane w Pabjanicach. 7372-1

Herman Adolf zgubił paszport niemiecki wydany w Prusach. 7370-3

Ignacy Wronowski zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7268-2

Jan Krawczyk zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 7219-1

Jan Rajmond Mack zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7218-1

Julja Rataj zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7241-1

Joskowicz Jusek zgubił paszport niemiecki wydany w Pabjanicach. 7255-1

Józef Wawrzyniak zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7290-2

Józef Krzyżanowski zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7336-5

Józef Palpachowski zagubił kartę węglową wyd. za № 18539 7328-3

Kawczyńska Wiktorja zgubiła legitymację węglową, ul. Ludwiki 17. 7557-1

Katarzyna Jabłońska zagubiła kartę węglową za № 17475. 7349-1

Klemens Piedzewicz, Nowo-Targowa 11, zagubił numer dorozkarski 115. 7341-3

Karol Modro zagubił kartę węglową wyd. za № 49521. 7331-1

Kuzdra Leokadja zagubiła kartę od paszportu wydaną z tabryki Karola Grenicha. 7366-1

Kaplan Stefan zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7299-2

Kelm Karol zgubił paszport rosyjski wydany w Łodzi. 7505-2

Krzemiński Józef zgubił paszport niemiecki wydany w Podembiach. 7251-1

Musiak Stanisław zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7311-2

Musiłowska Stanisława zagubiła paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 6517-2

Natalja Sobocińska zagubiła kartę węglową № 1529. 7346-5

Obolewska Marjanna zagubiła kartę węglową. 7355-1

Orzechowski Piotr zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7254-1

Osiński Roch zgubił paszport rosyjski wydany z gm. Dłutów. 7245-1

Paszport niemiecki skradziono wydany w Łodzi na imię Walentego Marciniaka. 7220-1

Różański Piotr zgubił paszport rosyjski wydany z gminy wież. 7252-1

Stanisław Kowalewski zagubił paszport tymczasowy wydany z gm. Skrzany. 7251-1

Skradziono na kolei Warszawa-Lódzkiej dnia 25 września paszport rosyjski wydany na imię Katarzyny Głotek w gminie Mroga powiat brzeziński. 7360-1

Solecki Jan, Miedziana 7, zgubił kartę węglową. 7332-2

Skońska Zofja zgubiła tymczasowy dowód osobisty w gminie Paradyż. 7365-3

Tarapacz Balbina zgubiła legitymację chlebową na 3 osoby. 7358-9

Wilhelmowi Pech skradziono paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7273-5

Wojciech Rospara, Nowo-Zarzewska 20, zagubił kartę węglową. 7339-9

Wal Adela zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi, legitymację Pabjanickiego komitetu bezrobotnych. 7374-4

Wanda Golc, Tuszyńska 18, zgubiła kartę węglową. 7285-1

Wypych Marjanna zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7253-2

Zaginęła karta paszportowa dana w Łodzi na imię Anny Nowickiej. 721-2

Zaginęła karta paszportowa w Łodzi, dowody osobiste, dectwo i portfel. Sprawcę dziecko proszę o zwrot dowodów pocztą. 7270-1

Zagubiono legitymację chlebową wydaną na 4 osoby imię Weroniki Radeckiej. 7300-1

Zaginęła zółta legitymacja dana w 29 okręgu na imię Marji Jędrzejewskiej. 7330-1

Zagubiono kartę węglową imię Wilhelm Brummert. 7361-1

Zielński Michał zgubił legitymację chlebową na 5 osób. 7361-1

PARASOLE
Laski
Bielizna,
Krawaty,
Rękawiczki
Pończochy
M. KOŁODZIEJSKI
ANDRZEJA 3.

Kupuj
RUBL
srebrne.
Wiadomość w administracji „Rozwoju”.